

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Mars 1878, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 12 kap. 2 § samt 17 kap. 3 § Rättegångsbalken.

Under anförande, att de böter, som vore stadgade för förfallolöst uteblifvande från underrätt å landet, vore efter nuvarande penningevärde och arbetslöner allt för låga och i följd häraf icke erforderligt verk samma att, der det i ett eller annat afseende strede mot deras egen fördel, förmå parter och vittnen till inställelse, har Herr *P. Näsman*, med hvilken Herr *P. Engman* instämt, i en af Andra Kammaren till Lag-Utskottet hänvisad motion, N:o 126, föreslagit, »att Riksdagen måtte för sin del besluta den ändring uti 12 kap. 2 § Rättegångsbalken, att part, som förfallolöst uteblifver från underrätt, skall därför dömas till böter från 10 till 50 kronor, samt att vittne, som likaledes förfallolöst uteblifver från underrätt, må med ändring af 17 kap. 3 § Rättegångsbalken dömas till böter från 5 till 25 kronor.»

Visserligen måste medgifvas, att lagens i fråga varande bötesbestäm melser i allmänhet icke äro nog verksamma att förmå tredska eller försumlige parter och vittnen att hörsamma rättens kallelser, men de i sådant hänseende stadgade bötesbelopp stå i ett afmätt förhållande till dem, som i Rättegångsbalkens öfriga delar äro utsatta, och kunna följaktligen icke höjas utan rubbning af den konsekvens, som af lagstiftaren oundgängligen fordras. Exempelvis torde böra erinras derom, att enligt motionärens förslag skulle vittne, som uteblefve från underrätt, få vidkännas högre böter, än dem, som för uteblifvande från öfverrätt finnas bestämda, och den, som mot klara skäl och bättre vett af arghet droge någon för rätta, därför ansvar finnes stadgadt i 29 kap. 1 § Rättegångsbalken, i allmänhet blifva lindrigare straffad än den, som underlåte att

i sådant mål sig inställa. Då kärke partu uteblifvande medför den påföljd, att stämningen förfaller, och svaranden njuter ersättning för sin inställelse, synes bötesansvaret för sådan part icke böra höjas; och hvad angår svarande parter, hvilkas tredska och försumlighet företrädesvis behöfva motverkas, torde böra uppmärksammas, att tvistemål, der sådant ske kan, må utan hinder af svarandens uteblifvande afgöras på de skäl, käranden företer, hyarigenom svaranden har en kraftig anmaning att till bevakande af sin rätt sig inställa.

På grund häraf hemställer Utskottet vördsamt,

att Herr P. Näsmans föreliggande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 Mars 1878.

På Utskottets vägnar:

H. G. v. GEGERFELT.

Reservationer:

af Herr *Ribbing*: »Mot Utskottets enahanda afstyrkande vid 1876 års riksdag (Utl. N:o 8) af tvenne då afgifna motioner (N:is 19 och 143 från Andra Kammaren) af hufvudsakligen lika innehåll, som den, angående hvilken Utskottet nu afgifvit betänkande, anförde jag en så lydande reservation: »då motioner i enahanda syfte blifvit väckta af representanter från vidt skilda delar af landet och deraf synes framgå, att de olägenheter, motionärerna söka få afhjelpa, ej äro blott tillfälliga eller lokala; då de skäl, de anförä, äro af art att förtjena afseende och, synnerligast i de norra orterna, med långa afstånd och sällan inträffande ting, följderna af parts och vittnens uteblifvande onekligen äro ganska känbara; då, till följd af penningevärdets sjunkande, höjning i vitesbestämmelser i sak äro långt mera öfverensstämmande med 1734 års lagstadganden i ämnet, än qvarstående vid nu utsatta siffror; samt då den omständighet, att någon afdelning af lagen är föremål för lagberedningens bearbetning i en närmare eller fjernare framtid, ej rimligen kan betraktas såsom ovilkorligt och undantagslöst hinder för vidtagande,

under tiden, af partiella förändringar inom samma lagafdelning, der dylika förändringar äro af verkligt behof påkallade: så får jag på dessa grunder anföra min reservation mot Utskottets afstyrkande af hvarje åtgärd från Riksdagens sida med anledning af de båda afgifna motionerna.»

Till dessa då af mig för reservation anförda skäl har jag nu och med hänsyn till den grund för afstyrkande af denna riksdag afgifven motion i ämnet, Utskottet i sitt nu afgifna betänkande företrädesvis framskjutit, endast att tillägga, att, för så vidt någon utvidgning i hvad i motion yrkats af detta utgör en verklig konsekvens, tillstyrkande af det sistnämnda berättigar till den förstnämnda, alldenstund följd ej är annat än ett moment eller en sida af grunden, samt att, för så vidt åter *hvarje* ändring i befintligt förhållande eller proportion mellan stadganden i gällande lag skulle anses olämplig, dermed ock hvarje partiel eller successiv förändring af lagen i det hela blefve omöjlig»;

af Herr *Torpadie* mot Utskottets motivering.

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Mars 1878, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändrad lydelse af 17 kap. 4 § Rättegångsbalken.

17 kap. 4 § Rättegångsbalken lyder för närvarande sålunda:

»Är något vittne fjerran, eller kan det för annan laga orsak ej komma till den domstol, der det nämndt och godkänt är; då skall det i begge parternas, eller deras ombudsmäns, närvaro, höras inför närmaste rätt, der det vistas, i staden eller å landet, allt som det snarast ske kan. Är vittne sjukt; varde då hemma afhördt.»

Under anförande, att detta stadgande, ehuru till sin ordalydelse icke inskränkt till tvistemål, dock i tillämpningen så uppfattades, samt att den praxis, som sålunda uteslöte dess användning vid brottmål, vore hinderlig för lagskipningens skyndsamma gång samt besvärlig och kostsam för vittne och parter, har Herr *Ludv. Torpadie* i en inom Andra